

ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Ασκήσεις:

1. Διαβάζω πολύ καλά το κείμενο: «**Η ελιά στην Ελλάδα και στη Μεσόγειο**», στη σελίδα 35 του βιβλίου μου.

2. Βάζω αριθμούς στις παραγράφους (το κείμενο έχει 6 παραγράφους)

3. Απαντώ τις ερωτήσεις για το κείμενο:

(α) Πώς εμείς σήμερα γνωρίζουμε ότι η ελιά υπήρχε στην Ελλάδα εδώ και

Σήμερα εμείς γνωρίζουμε ότι η ελιά υπήρχε στην Ελλάδα εδώ και χιλιάδες

αρχαιολογικές έρευνες. Συγκεκριμένα στις Κυκλάδες βρέθηκαν απολιθωμένα φύλλα ελιάς, τα οποία υπολόγισαν ότι είναι 50-60 000 ετών. Επίσης, στην Αρχαία Πύλο βρέθηκαν πινακίδες της Γραμμικής Β γράφης, στις οποίες υπάρχει το ιδεόγραμμα της ελιάς και του ελαιόλαδου.

(β) Η ελιά, από τα αρχαία χρόνια ήταν ένα δέντρο πολύτιμο κι αγαπημένο, για τους Έλληνες αλλά και για άλλους μεσογειακούς λαούς. Γιατί η ελιά είχε και έχει τόσο ξεχωριστή θέση; Τι συμβολίζει;

Ήδη από τα αρχαία χρόνια, στις θρησκευτικές τελετές, η ελιά ήταν το δέντρο του καλού και αυτό του έδινε μια ξεχωριστή θέση. Ακόμα και σήμερα, στις τελετές της χριστιανικής θρησκείας, το λάδι, όπως το σιτάρι και το κρασί, έχει εξέχουσα θέση, γιατί θεωρείται θεϊκό δώρο, σύμβολο ειρήνης, προστασίας και γονιμότητας.

(γ) Σε ποιους αγώνες της αρχαίας Ελλάδας τα κλαδιά της ελιάς γίνονταν βραβεία για τους νικητές;

Τα κλαδιά της ελιάς γίνονταν στεφάνια για να στεφανώσουν τους νικητές των Ολυμπιακών Αγώνων.

4. Μελετώ το κίτρινο κουτί στις σελίδες 37 και 38 του βιβλίου μου. Ακολούθως **υπογραμμίζω** στο κείμενο της σελίδας 35 τα **Κύρια Ονόματα**. Συμπληρώνω με τις λέξεις που υπογράμμισα την άσκηση 3 στη σελίδα 38 του βιβλίου μου.

Αντιγράψτε τώρα από το κείμενο τα κύρια ονόματα.

...Μεσόγειο.....

...Γραμμικής Β'.....

...Ολυμπιακών Αγώνων.....

...Κυκλάδες.....

...Αρχαία Πύλο.....

...Παναθηναϊκών Αγώνων.....

...Οδυσσέας Ελύτης.....

...Έλληνες.....

...Αθηνάς.....

5. Διαβάζω ξανά για τα Κύρια Ονόματα και **συμπληρώνω** τις ασκήσεις που ακολουθούν.

- ✓ Τα ουσιαστικά που φανερώνουν ένα συγκεκριμένο πρόσωπο, ζώο ή πράγμα λέγονται (δηλαδή τα ονόματα ανθρώπων, ζώων, χωρών, πόλεων, οδών, βουνών, λιμνών, νησιών, ποταμών, ημερών, μηνών και γιορτών εκτός των εποχών) **κύρια ονόματα**. Τα κύρια ονόματα γράφονται πάντα με **κεφαλαίο** το πρώτο τους γράμμα.

π.χ. Γιώργος, Αθηνά, Ολυμπία, Σουηδία, Τιτανικός, Οδύσσεια κ.ά.

- ✓ Τα κύρια ονόματα που μας δείχνουν τη χώρα ή τον τόπο από τον οποίο κατάγεται κάποιος λέγονται **εθνικά**. Τα εθνικά γράφονται πάντα με **κεφαλαίο** το πρώτο τους γράμμα.

π.χ. Έλληνας, Άγγλος, Κρητικός, Πόντιος, Αφρικανός κ.ά.

- ✓ Όμως, τα **επίθετα** που βγαίνουν από εθνικά ονόματα και μας δείχνουν την προέλευση κάποιου προϊόντος ή κάποιου άλλου πράγματος δεν είναι εθνικά ούτε κύρια ονόματα και γι' αυτό το πρώτο τους γράμμα δε γράφεται με κεφαλαίο.

π.χ. Έλληνας - ελληνικός Άγγλος - αγγλικός Γερμανός - γερμανικός

A. Να συμπληρώσεις τα κενά των προτάσεων με το κατάλληλο γράμμα, κεφαλαίο ή μικρό.

✚ Η Ολλανδία φημίζεται για τα ολλανδικά τυριά.

✚ Κάθε χρόνο γίνεται στην Πάτρα το περίφημο πατρινό καρναβάλι.

✚ Πολλοί τουρίστες έρχονται το καλοκαίρι στην Ελλάδα και επισκέπτονται διάφορα ελληνικά νησιά.

✚ Οι Αθηναίοι και οι Σπαρτιάτες πολέμησαν μεταξύ τους στον Πελοποννησιακό πόλεμο.

B. Να βάλεις κεφαλαίο όπου χρειάζεται.

Τη Δευτέρα τα παιδιά μίλησαν για τις διακοπές του καλοκαιριού. Η Μαρία είπε πως θα πάει διακοπές στην Ελλάδα. Ο Σάκης είπε πως θα πάει στο χωριό της γιαγιάς του, στην Ελβετία και

Θα φάει ελβετικές σοκολάτες. Ο Μιχάλης είπε πως τον Αύγουστο θα πάει με τους φίλους του στη Μυτιλήνη.

- Εγώ θα περάσω τις διακοπές μου στην οδό Αίγινας στη Λευκωσία, είπε γελώντας Ιωάννης!
- Καλές διακοπές! Ευχήθηκε η δασκάλα.

ΘΥΜΗΣΟΥ: Οι εποχές γράφονται με μικρό!

6. Διαβάζω την άσκηση 4 στη σελίδα 38 του βιβλίου μου για τα Περιεκτικά ουσιαστικά.

Περιεκτικά ουσιαστικά είναι τα ουσιαστικά που δείχνουν το μέρος όπου υπάρχουν πολλά όμοια πρόσωπα, ζώα ή πράγματα.

π.χ. στρατώνας - ο χώρος που υπάρχουν πολλοί στρατιώτες

αμπελώνας - ο χώρος που υπάρχουν πολλά αμπέλια.

αχυρώνας - ο χώρος που υπάρχουν πολλά άχυρα.

Τι να προσέξω στην ορθογραφία!!!

Τα περιεκτικά ουσιαστικά που τελειώνουν σε -ιώνας και -ώνας γράφονται με ωμέγα (ω). Με (ω) γράφονται κι άλλα ουσιαστικά σε -ώνας, τα οποία δεν είναι περιεκτικά.

π.χ. αγκώνας, αγώνας, αιώνας κ.ά.

Εξαιρούνται και γράφονται με όμικρον (ο) οι λέξεις: Μακεδόνας, Στρυμόνας, κανόνας, κηδεμόνας.

Φτιάξτε και εσείς περιεκτικά ουσιαστικά που τελειώνουν σε -(ι)ώνας:

περιστέρι

.Περιστερώνας.....

στρατός

.....στρατώνας.....

αμπέλι

.....αμπελώνας.....

άχυρο

.....αχυρώνας.....

- Προσπαθήστε τώρα να δώσετε μόνοι σας τον ορισμό της λέξης **πορτοκαλεώνας**:

Πορτοκαλεώνας είναι ο χώρος (περιβόλι) που έχει πολλές πορτοκαλιές.

7. Διαβάζω την άσκηση 5 στη σελίδα 39 και συμπληρώνω με το **ω** ή **ο**.

Συμπληρώστε στο παρακάτω κείμενο τα γράμματα και τους τόνους που λείπουν από τις χρωματισμένες λέξεις και διαβάστε κάποια από τα κατορθώματα των αρχαίων Ελλήνων.

Οι αρχαίοι Έλληνες νίκησαν τους Πέρσες στο **Μαραθώνα** της Αττικής το 490 π.Χ. Ο **αγώνας** τους ήταν δύσκολος γιατί ήταν άνισος. Λίγοι εναντίον πολλών. Μετά από χρόνια ο Μέγας Αλέξανδρος και οι **Μακεδόνες** του, αφού πέρασαν το **Στρυμόνα** ποταμό, έφτασαν μέχρι τα βάρη της Ανατολής όπου διέδωσαν την ελληνική γλώσσα και τον ελληνικό πολιτισμό. Από τότε πέρασαν πολλοί **αιώνες** αλλά τα κατορθώματά τους τα θυμόμαστε ακόμα.

8. Συμπληρώνω τις πιο κάτω ασκήσεις:

Να συμπληρώσεις τις προτάσεις με τα περιεκτικά ουσιαστικά που παράγονται από τις λέξεις των παρενθέσεων.

- ✚ Οδήγησε το άλογο στον (άχυρο) αχυώνα.
- ✚ Ο θεός μου έχει έναν μεγάλο (όρνιθα) | ορνιθώνα.
- ✚ Στις πλαγιές των λόφων μπορεί να δει κανείς τους μεγάλους (αμπέλι) αμπελώνες.
- ✚ Ο Δημήτρης ανέβηκε στην ταράτσα να καθαρίσει τον (περιστέρι) περιστερώννα.
- ✚ Ο (στρατός) στρατώννας βρίσκεται έξω από την πόλη.
- ✚ Έφτιαξαν κι έναν ωραίο (ξένος) ξενώννα για να κοιμούνται οι καλεσμένοι τους.

Να σχηματίσεις περιεκτικά ουσιαστικά σε -(ι)ώννας.

✚ αμπέλι	→	αμπε <u>λ</u> ώννας
✚ ελιά	→	ελαι <u>ώ</u> νας
✚ αμυγδαλιά	→	αμυγδαλι <u>ώ</u> νας ή αμυγδαλε <u>ώ</u> νας ή αμυγδα <u>λ</u> ώννας
✚ πεύκο	→	πευκ <u>ί</u> ώννας

9. Πηγαίνω στο Τετράδιο Εργασιών μου, στη σελίδα 71. Διαβάζω το κείμενο και το χωρίζω σε 5 παραγράφους, βάζοντας σημάδακι.

Τα μέρη της ελιάς

§ Η ρίζα της ελιάς προχωρεί πολύ βαθιά στο χώμα και διακλαδίζεται απλωτά προς όλες τις μεριές, ανάμεσα και από πέτρες ακόμα, ώσπου να συναντήσει υγρασία. Η ελιά, με τις βαθιά απλωμένες ρίζες της, στηρίζεται γερά στο χώμα. Δύσκολα ξεριζώνεται. § Ο κορμός της ελιάς γίνεται χοντρός, ψηλός και διακλαδίζεται κι αυτός απλωτά. Μπορεί να φτάσει σε ύψος 25-30 μ. Η εξωτερική φλούδα του κορμού είναι ξερή, γκρίζα στα χρώματα και έχει εξογκώματα. Όταν το δέντρο γερνά, ο κορμός σχηματίζει κουφάλες. § Τα φύλλα της ελιάς είναι μικρά κι έχουν μικρό μίσχο. Η πάνω επιφάνεια του φύλλου έχει χρώμα ανοιχτό πράσινο και η κάτω ασημένιο. Τα φύλλα βγαίνουν από τα κλαδιά αντίθετα κι έτσι δε σκιάζει το ένα το άλλο. § Τα άνθη της ελιάς φυτρώνουν πολλά μαζί (15-25) αλλά δε μυρίζουν. Βγαίνουν από τους βλαστούς της περασμένης χρονιάς. Η ελιά ανθίζει τον Απρίλιο - Μάιο. § Ο καρπός, πριν ωριμάσει, έχει χρώμα πράσινο. Ωριμάζοντας παίρνει χρώμα μολυβί ή μαύρο. Οι καρποί της ελιάς αρχίζουν να ωριμάζουν τον Οκτώβριο. Το μάζεμα του καρπού αρχίζει το Νοέμβριο και σε πολλά μέρη διαρκεί ως το Μάρτιο.

10. Διαβάζω την άσκηση 3 στη σελίδα 72 από το Τετράδιο Εργασιών και βάζω κεφαλαίο γράμμα σε όσες λέξεις χρειάζεται.

Η Ραλλού από τη βιασύνη της μπέρδεψε τα κύρια με τα κοινά ονόματα. Γι' αυτό γράφει το αρχικό γράμμα με μικρό σ' όλες τις λέξεις.

Υπογραμμίστε τα κύρια ονόματα και κάντε τις απαραίτητες διορθώσεις πάνω στο κείμενο.

«Το λάδι το βρίσκουμε σε πολλές περιοχές της Ελλάδας αλλά και άλλων χωρών της Μεσογείου όπως της Ιταλίας και της Ισπανίας. Η φίλη μου, η Ζωή, είναι από την Καλαμάτα και υποστηρίζει ότι το καλαματιανό λάδι είναι το καλύτερο. Ο φίλος μου όμως, ο Αντώνης, που είναι από την Κέρκυρα, δε συμφωνεί μαζί της και λέει ότι το κερκυραϊκό λάδι είναι το πιο νόστιμο. Το Πάσχα, που φέτος είναι στα μέσα του Απρίλη, θα επισκεφτούμε με τους γονείς μου τη θεία μου, την Αγγελική, που ζει στα Χανιά και που μας έχει υποσχεθεί να μας δείξει μια αιωνόβια ελιά. Αυτά ακούει η σκυλίτσα μου, η Δίπθα, και θέλει να έρθει και αυτή μαζί μας».

